

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 6/2012
Vedtaksdato: 19.03.2012

Vår ref. (saknr.): 201105879-13
Arkivkode: 914

HØRINGSUTTALELSE - ØKT BRUK AV KONFLIKTRÅD

Saksfremstilling:

Rapporten *Økt bruk av konfliktråd* ble lagt ut til høring av Justis- og beredskapsdepartementet (tidligere Justis- og politidepartementet den) 19.12.2011 med høringsfrist til departementet den 19.03.2012. Den en av flere oppfølginger av NOU 2008:15 *Barn og straff – utviklingsstøtte og kontroll*. Oslo kommune avga høringsuttalelse til denne i januar 2009 (Byrådssak 1012/09). Arbeidsgruppen som har utarbeidet rapporten har sett på regelverket for å legge til rette for økt bruk av konfliktråd, og foreslår blant annet en ny alternativ straffereaksjon *Ungdomsoppfølging med oppfølgingsteam* for barn under 18 år og at overføring til konfliktråd skal være en foretrukket reaksjon for påtalemyndigheten for barn mellom 15 og 18 år.

Vedtakskompetanse:

Byrådet er gitt myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne ved bystyrets vedtak av 30.05.2001, sak 218 — *Delegasjon av myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne*. Myndigheten er videredelegert til de respektive fagbyråder i saker som ikke er av prinsipiell betydning ved byrådets vedtak av 03.07.2001, sak 1360.

Vedtak:

Byråden for helse og sosiale tjenester avgir på delegert myndighet følgende høringsuttalelse til Justis- og beredskapsdepartementets rapport *Økt bruk av konfliktråd*:

Utvalgets sammensetning

Arbeidsgruppen som har utarbeidet rapporten har ikke, eller i liten grad, deltakere som representerer kommunesektoren, NAV, politidistriktene, spesialisthelsetjenesten eller fagpersoner som har barneperspektivet. De sektorer som vil bli påvirket av forslag og endringer burde, etter vår vurdering, være representert i utvalget.

Merknader og kommentarer

Oslo kommune er positiv til tankegangen om gjenopprettende prosess som hovedspor i saker med unge lovbytere. Mange av de foreslåtte tiltakene er gode arbeidsmodeller og bygger på metoder og positive erfaringer fra tilsvarende tiltak som er prøvd ut i praksis, blant annet i Oslo kommune. Konfliktråd med utvidet virkeområde er positivt.

Oslo kommune mener *gjenopprettende prosess* er en god norsk oversettelse av begrepet *restorative justice*.

Gjennom behandlingen av *Prop 135 L (2010-2011)* er det allerede vedtatt å øke bruken av konfliktråd. Det mest sentrale her er at det etableres en ny straffereaksjon, *Ungdomsstraff med oppfølgingsteam* i regi av konfliktrådet. Rapporten *Økt bruk av konfliktråd* foreslår å etablere enda en ny straffereaksjon, *Ungdomsoppfølging med oppfølgingsteam* også denne i regi av konfliktrådene.

Etter Oslo kommunes vurdering bør den nye straffereaksjonen *Ungdomsstraff med oppfølgingsteam* behandles i *Prop 135 L* iverksettes og evalueres før det etableres nye straffereaksjoner og flere oppgaver dermed legges til konfliktrådene.

Utvalget har primært konsentrert seg om økt bruk av konfliktråd knyttet til en avgrenset gruppe (15-18 år) og en ny straffereaksjon, *Ungdomsoppfølging*. Oslo kommune mener utvalget med fordel kunne drøftet flere andre muligheter for å utvide bruken av konfliktrådet, for eksempel i tilknytning til andre straffereaksjoner, spesifikke lovbrudd, andre aldersgrupper, sivile konflikter, mm.

Oslo kommune ser at utvalget i liten grad har drøftet utfordringer knyttet til at konfliktrådet ikke bare skal være en meglings- og forsoningsinstans, men også en straffegjennomføringsinstans og koordinator av hjelpe- og støttetiltak som ligger i kommunen og i andre statlige instanser. Dette innebærer at konfliktrådet både får rollen som megler i en konflikt og ansvaret for å følge opp brudd på vilkår knyttet til meglingen.

Oslo kommune mener det bør utredes hva som skal skje dersom de unge lovbrysterne ikke samtykker til *Ungdomsstraff* eller *Ungdomsoppfølging*. Begge er frivillige, alternative straffereaksjoner som krever samtykke og samarbeid. Det bør også utredes hvilke konsekvenser alvorlige eller gjentatte brudd på vilkårene i *Ungdomsstraff* og *Ungdomsoppfølging* skal få.

Erfaringer fra oppfølgingsteamene i Oslo viser at det i 2011 bare ble gjennomført stormøter i ca. 10 % av sakene. Stormøter og gjenopprettende prosess kan fungere godt i mange saker, men ikke i alle straffereaksjoner og i all forebygging og rehabilitering av unge lovbrysterne. Oslo kommune mener det bør sees nærmere på hva som er årsaken til at konfliktrådene ikke får flere saker enn de gjør i dag.

I 2011 fikk Konfliktrådet i Oslo og Akershus færre saker, og de fikk en nedgang i saker med unge under 18 år.

Oslo står i en særstilling i forhold til andre kommuner når det gjelder antall unge under 18 år som idømmes samfunnsstraff, betinget dom eller påtaleunndlatelse med vilkår. Kriminalomsorgen ved Friomsorgen har i dag den bredeste kompetansen når det gjelder straffegjennomføring for ungdom. Dersom en stor mengde av de straffereaksjonene som i dag gjennomføres i Friomsorgen, skal overføres til konfliktrådet, vil dette innebære en betydelig overføring av ansvar og oppgaver. Oslo kommune ønsker derfor å understreke at en slik ansvarsoverføring vil kreve økte faglige og økonomiske ressurser.

Oslo kommune mener det er viktig at barnevernet og skolen på et tidlig tidspunkt blir involvert i utarbeidelsen av avtalene i oppfølgingsteam. Disse tjenestene vil ofte ha et etablert forhold til den enkelte ungdom og deres familier og vil ut fra sitt faglige ståsted være viktige bidragsytere.

Til kapittel 6.5

Oslo kommune har flere års erfaring med oppfølgingsteam, først som prosjekt på Majorstua politistasjon og fra 2010 som faste stillinger som ledere av oppfølgingsteam på samtlige av Oslos fem politistasjoner. Opprettelsen av oppfølgingsteam er forankret i Politirådet i Oslo. Utgiftene til stillingene er delt mellom Oslo politidistrikt og Oslo kommune. Barne- og familieetaten har det faglige ansvaret på vegne av kommunen. Felles ansvar og deling av kostnadene sikrer at begge instanser har et eierforhold til oppfølgingsteamene. I Oslo er oppfølgingsteamene en spesielt viktig del av SaLTo-samarbeidet (SLT) mellom politiet og kommunen

I den samme enheten som har det faglige ansvaret for oppfølgingsteam har Barne- og familieetaten også 6 fagkonsulenter, barnevern, hvorav 5 av er lokalisert på hver sin politistasjon og jobber tett opp mot oppfølgingsteam. I tillegg jobber en fagkonsulent med Osloundom i fengsel. Denne tilrettelegger ved utskrivning og samarbeider med oppfølgingsteam, i og med at noen av ungdommene har oppfølgingsteam mens de er i fengsel.

Det er et tett samarbeid med SaLTo-koordinatorene i bydelene, som har oversikt over bydelenes ressurser og kan bistå med å fremskaffe og etablere tiltak rundt den enkelte ungdom. Videre er det tett samarbeid mellom leder for oppfølgingsteam, etterforsker og påtalemyndighet på den enkelte politistasjon. Det er ukentlige møter for å vurdere aktuelle unge lovbrøtere til oppfølgingsteam, og det blir fortløpende rapportert tilbake om ungdommene som er under oppfølging. Nærhet til tjenestene er sentralt for raskt å få til gode og effektive tiltak. Konfliktrådet i Oslo og Akershus deltar i møtene på politistasjonene.

I 2011 deltok 65 ungdom i Oslo i oppfølgingsteam. Det har vært få brudd på kontraktene. Ungdomskriminaliteten i Oslo har hatt en markant nedgang i de siste årene noe Oslo kommune mener har en sammenheng med arbeidet i oppfølgingsteamene.

Oslos folketall, størrelse på barne- og ungdomsbefolkningen og Oslos organisering med 15 bydeler og flere etater involvert i arbeid med oppfølgingsteam, gjør det formålstjenlig med en organisering av oppfølgingsteam i kommunal regi. Den sentrale forankringen i kommunen bidrar til at tjenesteapparatet gjennomfører sin del av kontrakten overfor den enkelte ungdom.

Ved en kommunal organisering vil konfliktrådet vil kunne beholde, og rendyrke sin meglersrolle og mer nøytrale funksjon i en gjenopprettende prosess. Vi ser at det med en organisering under konfliktråd kan oppstå utfordringer med hensyn til dobbeltroller. Det kan bli oppfattet som en interessekonflikt at leder for oppfølgingsteam først skal lede og være nøytral i et stormøte og deretter sette inn tiltak og kontroll.

Som det fremgår av ovenstående ønsker Oslo kommune å beholde ansvaret for oppfølgingsteamene i Oslo i tett samarbeid med Oslo politidistrikt. Vi er godt fornøyd med dagens organisering og ser svært gode resultater av arbeidet.

Nærhet mellom påtalemyndighet og leder av oppfølgingsteam har vært en suksessfaktor i Oslo. Samlokalisering og tett samarbeid i det daglige er viktig. I Oslo har aktørene også utarbeidet en skriftlig modell (grunnlagsdokument) for arbeidet i oppfølgingsteam. Denne gjelder ved alle politistasjonene.

Oslo kommune er enig i at gjenopprettende prosess bør vurderes og prøves ut i de saker hvor gjerningsmann og offer samtykker til dette. Motiveringsarbeidet for å få ungdom til å ønske stormøte og gjenopprettende prosess er viktig og må prioriteres på alle trinn i kontakten med

ungdommen. Oslo har erfart at det i mange saker ikke er mulig å få til stormøter. I disse sakene blir det i hele kontraktsperioden vurdert om stormøte kan gjennomføres.

Oslo kommune mener at det bør etableres et tydelig skille mellom de to straffereaksjonene overfor ungdom. På den ene siden kan domstolene dømme ungdom dømmes til *ungdomsstraff* med oppfølging av konfliktrådet. På den andre siden kan ungdom få oppfølgingsteam som vilkår for påtaleunntatelse. Det er viktig å få frem forskjellen på alvorlighetsgraden i disse reaksjonene overfor ungdom.

Til kapittel 10.6.3 om representant for fornærmede.

Oslo kommune mener det kan være problematisk dersom kravet til megling i konfliktråd ikke inneholder et krav om at begge parter skal være tilstede. Firmaer og butikker må representeres av eier eller ansatt og ikke av utenforstående, som f eks vaktelskap.

Det kan forekomme saker der offeret for handlingen ikke ønsker å møte gjerningspersonen i konfliktråd og gjenopprettende prosess. I slike tilfeller vil det være vanskelig å få til en reell gjenopprettende prosess, og andre reaksjoner overfor gjerningspersonen må vurderes.

I Oslo har også metodikken til stormøte vært brukt for å løse opp i konflikter mellom unge lovbrytere og familien.

Til kapittel 11.3.1, 2, 3 og 4 jamfør 11.3.10

Ungdomsstraffen og ungdomsoppfølging må være knyttet til dom eller påtaleunntatelse. Klare regler for melding av, og håndtering av saker med brudd på kontrakten er viktig for troverdigheten til tiltakene. Leder for oppfølgingsteam rapporterer fortløpende til påtalemyndigheten om manglede oppfølging eller brudd på avtalen i kontraktsperioden. Oslo kommune mener det må etableres et tydelig skille mellom tiltak i ungdomsoppfølging og andre hjelpetiltak som også kan settes inn overfor ungdommen i samme periode.

Til kapittel 16.6.1 §8

Oslo kommune mener at den foreslåtte lengden på 6 måneder i oppfølgingsteam er for kort tid for å få til endring i ungdommens liv og at lengden på kontrakten må vurderes i hver enkelt sak. Vår erfaring er at arbeidet tar lenger tid og at flere ungdommer selv ønsker fortsatt oppfølging utover kontraktsperioden.

Oppsummerende kommentar

Oslo kommune kan ikke se at det i rapporten *Økt bruk av konfliktråd* er argumentert for at innføring av nye straffereaksjoner nødvendiggjør en overføring av oppfølgingsteam til konfliktrådet.

I Oslo har vi god erfaring med den etablerte arbeidsdelingen der påtalemyndigheten avgjør om en ungdom skal få oppfølgingsteam eller hvilke konsekvenser brudd på avtalene skal medføre og der oppfølgingsteam følger opp kontraktene innenfor kommunens egne tiltak og øvrige virkemidler.

Oslo kommune ønsker ikke å endre på organiseringen av oppfølgingsteam ved de fem politistasjonene. Tiltakene som iverksettes rundt den enkelte unge lovbryter er i hovedsak kommunale og Oslo kommune mener det derfor er hensiktsmessig å organisere oppfølgingsteamene innenfor det samme systemet. Erfaringene fra arbeidet med oppfølgingsteam i Oslo er svært positive.

Oslo kommune er opptatt av faglig utvikling av oppfølgingsteam som metode og vil bidra konstruktivt til dette i et formalisert samarbeid på nasjonalt plan.

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester

Anniken Hauglie
byråd